ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ Β΄ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η γλώσσα των νέων: Πλούτος ή απειλή;

Με αφορμή την έναρξη της σχολικής χρονιάς και με τους μαθητές να αποτελούν το κέντρο της προσοχής των ημερών, καλούμαστε να φέρουμε στο προσκήνιο ένα θέμα που αφορά εξ ολοκλήρου στους νέους: τη γλώσσα τους! Πληθώρα δημοσιευμάτων σε όλο τον ελληνικό τύπο μιλούν για λεξιπενία, φτωχό και περιορισμένο λεξιλόγιο των νέων και κυρίως μιλούν για **παρακμή** της ελληνικής γλώσσας και απομάκρυνση από τις ρίζες της! Ισχύουν αυτές οι απόψεις και *αν* ναι, γιατί;

Ας πάρουμε, *όμως,* τα πράγματα με τη σειρά. Οι περισσότεροι έχουμε στο μυαλό μας την πρότυπη γλώσσα. Η γλωσσική ποικιλία ή διάλεκτος που έχει τυποποιηθεί και χρησιμοποιείται σε κρατικούς θεσμούς, όπως στη δημόσια εκπαίδευση, στη δημόσια επικοινωνία, στη διοίκηση ως επίσημη γλώσσα ονομάζεται πρότυπη γλώσσα. Η σχέση της πρότυπης γλώσσας με τις άλλες γλωσσικές ποικιλίες μπορούμε να πούμε εδώ ότι χαρακτηρίζεται ως άνιση. Επικρατεί η λανθασμένη αντίληψη πως η πρότυπη γλώσσα χρησιμοποιείται ως πρότυπο, άρα πρέπει να είναι και σωστότερη από τις υπόλοιπες γλωσσικές ποικιλίες. Δεν υπάρχουν *λοιπόν* σωστές και λανθασμένες γλωσσικές ποικιλίες, απλά υπάρχει η τάση να ταυτίζεται η νόρμα με τη γλώσσα και οι διαφορετικές γλωσσικές ποικιλίες με διαλέκτους και ιδιώματα.

Ο όρος «γλώσσα των νέων» **δηλώνει** το σύνολο των γλωσσικών φαινομένων που χαρακτηρίζουν την επικοινωνία των νέων μεταξύ τους. Οι νέοι νιώθουν την ανάγκη να χρησιμοποιήσουν τη δική τους γλώσσα για να διαμορφώσουν την κοινωνική και προσωπική τους ταυτότητα. Επιπλέον, χρησιμοποιούν το λεξιλόγιο αυτό για να μην γίνονται αντιληπτοί από τους ενήλικες, να θεωρούνται ενεργοί στη μόδα και *κυρίως* να **αποστασιοποιούνται** απ' ό,τι τους βαραίνει και τους πλήττει. Παίζουν με τις λέξεις και με την έννοιά τους. Δεν κάνουν εξάλλου το ίδιο και με το ντύσιμο; Το νεανικό λεξιλόγιο δημιουργείται είτε με την **αλλαγή** σημασίας των λέξεων (π.χ. Τα σπάμε = διασκεδάζουμε), είτε με δανεισμό λέξεων από τα αγγλικά (π.χ. Τσιλάρω =χαλαρώνω) είτε με άλλους τρόπους. Η γλώσσα των νέων δεν είναι ένα ελληνικό φαινόμενο, αλλά μια κοινωνιόλεκτος η οποία καταγράφεται σε όλες τις γλωσσικές ποικιλίες **διεθνώς**.

Θα μπορούσαμε στο σημείο αυτό να εστιάσουμε σε ένα επίκαιρο φαινόμενο, το φαινόμενο των greeklish. Τα greeklish ή Λατινοελληνικά ή Φραγκολεβαντίνικα αποτελούν ένα είδος μεταγραφής, είναι δηλαδή η ελληνική γλώσσα γραμμένη με λατινικό αλφάβητο. Το λατινικό αλφάβητο υπήρχε στο διαδίκτυο για να χρησιμοποιείται από χρήστες, *καθώς* δεν μπορούσε να στηρίξει λογισμικά προγράμματα από λιγότερο καθομιλούμενες γλώσσες, όπως η ελληνική. Δημιουργήθηκε, λοιπόν, η κωδικοποιημένη γλώσσα, η γλώσσα των greeklish και

καθιερώθηκε στον χώρο της τεχνολογίας. Όσον αφορά στο φαινόμενο αυτό οι γνώμες διχάζουν, καθώς κάποιοι κάνουν λόγο για κίνδυνο αποξένωσης απ' την οπτικοποίηση της ελληνικής γραφής. Κάποιοι άλλοι αποδέχονται τον γρήγορο αυτό τρόπο επικοινωνίας σαν κάτι που δεν μπορεί να επηρεάσει την ισχυρή ταυτότητα της ελληνικής γλώσσας. Η γλώσσα της κάθε γενιάς δεν παραμένει ποτέ ίδια με τη γλώσσα της προηγούμενης ή της επόμενης. Αν προσεγγίσουμε το θέμα αυτό κριτικά σύμφωνα με τη σύγχρονη γλωσσολογία θα λέγαμε ότι τα greeklish όχι μόνο δεν απειλούν την ελληνική γλώσσα, αντιθέτως, πιστεύω ότι έτσι μπορεί να βοηθήσουν στην ανάπτυξη ενός νέου είδους γραφής. Το λατινικό αλφάβητο έχει τη δυνατότητα να περάσει τα σύνορα της χώρας και κάποιοι να γνωρίσουν μέσα από αυτό και την ελληνική γλώσσα με διαφορετικό αλφάβητο.

Ο διδάκτωρ Γλωσσολογίας Γιάννης Ανδρουτσόπουλος τόνισε τρεις βασικές αλήθειες για την λατινοελληνική ορθογραφία σήμερα. Αρχικά, αποτελεί ένα σύστημα γραφής συμπληρωματικό, το οποίο έχει ειδικό πεδίο χρήσης όπως: μαθητές, φοιτητές και ανθρώπους της τεχνολογίας. *Επίσης*, η χρήση τους είναι εύκολη και κατανοητή και με λίγη εξάσκηση διαβάζονται και γράφονται ανεμπόδιστα. Τρίτον, η συνεχιζόμενη χρήση των greeklish από τον κόσμο της τεχνολογίας έχει αποδείξει ότι η ελληνική γλώσσα απέκτησε ένα ακόμη βοήθημα.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις βασικές αρχές της σύγχρονης γλωσσολογίας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι το φαινόμενο των greeklish δεν είναι κάτι τόσο ανησυχητικό, ώστε να θεωρηθεί απειλή για τη γλώσσα μας.

(διασκευασμένο κείμενο)
Άννα Θ. Καρυώτη
μεταπτυχιακή φοιτήτρια Γλωσσολογίας

ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ

Α1. «Οι νέοι νιώθουν την ανάγκη να χρησιμοποιήσουν τη δική τους γλώσσα για να διαμορφώσουν την κοινωνική και προσωπική τους ταυτότητα.». Να σχολιάσετε το περιεχόμενο της παραπάνω περιόδου σε μια παράγραφο 100 - 120 λέξεων.

Μονάδες 25

Α2. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

1. Η συγγραφέας διαφωνεί με την άποψη ότι η ορθότητα μιας γλώσσας εξαρτάται από τον ορισμό της ως πρότυπη.

2. Για τους νέους η γλώσσα που χρησιμοποιούν αποτελεί μονόδρομο στην προσπάθειά τους να διαμορφώσουν μια κοινωνική ταυτότητα.

3. Η επινόηση των greeklish εξυπηρέτησε αρχικά πρακτικούς σκοπούς στο διαδίκτυο.

4. Υπάρχει ομοφωνία απόψεων σχετικά με τις συνέπειες των greeklish στην ελληνική γλώσσα.

5. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, η χρήση των greeklish θα κάνει την ελληνική γλώσσα προσβάσιμη σε ανθρώπους που ζουν στο εξωτερικό.

Μονάδες 25

Β1.

α. Να βρεθεί η δομή της τρίτης παραγράφου του κειμένου («Ο όρος "γλώσσα των νέων"… τις γλωσσικές ποικιλίες παγκοσμίως.»). (6 μονάδες)

β. Να βρεθεί **<u>ένας</u>** από τους τρόπους ανάπτυξης (6 μονάδες) στην ίδια παράγραφο. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 12

Β2. Στον παρακάτω ορισμό να εντοπίσετε και να καταγράψετε την οριστέα έννοια, το γένος της έννοιας και την ειδοποιό διαφορά.

- «Η γλωσσική ποικιλία ή διάλεκτος που έχει τυποποιηθεί και χρησιμοποιείται σε κρατικούς θεσμούς, όπως στη δημόσια εκπαίδευση, στη δημόσια επικοινωνία, στη διοίκηση ως επίσημη γλώσσα ονομάζεται πρότυπη γλώσσα..»

Μονάδες 6

Β3. Να γράψετε τη νοηματική σχέση που δηλώνουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις του κειμένου: *αν*, *όμως*, *λοιπόν*, *κυρίως*, *καθώς*, *Επίσης.*

Μονάδες 6

Β4.

α. «Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σχολιάζουν το φαινόμενο της νεανικής γλώσσας άλλοτε ως δημιουργικότητα της γλώσσας και άλλοτε ως γλωσσική ένδεια.». Ποια σύνταξη επιλέγει ο συγγραφέας στο παραπάνω απόσπασμα; Να μετατρέψετε τη συγκεκριμένη σύνταξη στην αντίθετή της. (μονάδες 10)

β. Να επισημάνετε στο κείμενο μία φράση που να χρησιμοποιείται συνυποδηλωτικά/ μεταφορικά και μία δηλωτικά/ κυριολεκτικά. (μονάδες 4)

Μονάδες 14

Β5.

α. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε ένα συνώνυμο, χωρίς να αλλοιώνεται το νόημα του κειμένου: (μονάδες 5)
παρακμή, **δηλώνει**, **αποστασιοποιούνται**, **αλλαγή**, **διεθνώς.**

β. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε ένα αντώνυμο:
(μονάδες 5)
έναρξη, ενεργοί, επίκαιρο, αποδέχονται, ίδια.

γ. Να εντάξετε την παρακάτω λέξη σε δύο (2) διαφορετικές προτάσεις, έτσι ώστε να γίνει φανερή η πολυσημία της λέξης: **γλώσσα**. (μονάδες 2)

Μονάδες 12